

Sơn Tây - Một Vùng Cổ Tích

--- Không Rõ ---

Ngày xuân người Hà Nội và các vùng lân cận thường đi du lịch về Ba Vì, vừa là đi lễ hội dâng hương lên Đức Thánh Tản, vị Thượng đẳng tối linh thần, vừa được đắm mình trong màu xanh cây lá, trong không khí trong lành linh thiêng của núi Chúa. Dân gian có câu: "Lễ quanh năm không bằng rằm tháng giêng". Chỉ hơn một giờ xe máy, ô-tô là từ Hà Nội, bạn có thể đến Đền Và để dâng hương rồi.

Ngày rằm tháng giêng, ở Đền Và người xe nườm nượp. Với vị thế là một trong những đền thờ chính Tản Viên Sơn Thánh (trong 121 đình, đền, miếu ở Hà Tây thờ Ngài) là một Yết Cung, nên từ tiết giao thừa tới hết tháng Giêng không lúc nào là không "ngựa xe như nước" dòng người đến dâng hương lễ bái cầu xin.

Sự tích kể rằng: "Một lần Sơn Tinh đến đất Trung Hưng thấy đồi Và là thắng địa, lại ở chính hướng mặt trời mọc, lúc ấy có đám mây từ Ba Vì kéo xuống che phủ nơi Sơn Tinh đứng. Cho đó là điềm lành, Sơn Tinh bèn lập Hành cung, gọi là Đông cung". Làng Vân Gia (xã Trung Hưng - Sơn Tây) đúng tên phải gọi là làng Vân Già (đám mây che). Đền Và được xây dựng từ đời Hùng Vương thứ XVIII, tọa lạc trên khu đồi thấp giữa rừng lim nguyên sinh. Đây đó quanh đền, theo truyền thuyết vẫn còn những dấu tích của cuộc giao tranh giữa Sơn Tinh và Thủy Tinh. Cách đền khoảng 300m còn xác một con cá trê hóa đá (xóm ấy giờ gọi là xóm Cá Trê).

Đền Và năm nào cũng có lễ hội nhưng lễ trong 3 năm một lần vào các năm Tý - Mão - Ngọ - Dậu. Năm nay, ngày 15 tháng Giêng (ngày sinh Đức Thánh Tản) lễ rước Ngài qua sông Hồng sang đền Đội có tới 5.000 - 6.000 người tham gia.

Sau khi đi lễ hội Đền Và, bạn đi đền Trung và đền Thượng. Ngày nay, bạn có thể đi xe gắn máy, xe hơi theo đường rải nhựa lên tới chân đền Thượng, gửi xe, bạn phải leo bộ 600m mới tới đền Thượng. Đền Thượng, nay không còn huyền bí như trong sách của nhà văn Nguyễn Tuân nữa, nhưng những cảm giác mờ ảo sương khói thì theo bạn suốt hành trình. Nếu có dư thời gian, có máu "giang hồ" mạo hiểm (hoặc mơ mộng), bạn có thể từ Sơn Tây thuê thuyền máy chạy ngược sông Hồng cập bến Thủ Pháp (sông Đà) tới đền hạ (Tây Cung - xã Minh Quang, Ba Vì) rồi theo đường

xóm Cốc leo đường núi khoảng 3-5km đến đền Trung (đền kiến trúc chữ Tam là quẻ Càn (trời) biểu tượng cao quý vững bền) từ đền Trung men theo đường sườn núi Chàng Rể ngược lên tới đền Thượng. Đỉnh núi có một vườn trúc rất ấn tượng.

Với một, hai ngày du xuân bạn có thể đi được nhiều danh lam thắng cảnh khác như chùa Mía, ấp cổ Đường Lâm, Cam Lâm - "một ấp hai vua" (Phùng Hưng và Tiền vương Ngô Quyền). Bạn có thể đi du lịch Khoang Xanh, Ao Vua, Suối Tiên, đồi cò Ngọc Nhị, cắm trại ở rừng thông Đá Chông, Vườn quốc gia Ba Vì. Khi trở về Hà Nội bạn có thể rẽ vào chùa Tây Phương, chùa Thầy... Đó là những ngày xuân đầy ý nghĩa.

Dự những ngày hội lễ dân gian càng thấy sức mạnh tiềm ẩn của dân tộc. Lễ hội làm mọi người hướng thiện, gần nhau hơn, trái tim cùng nhịp đập, cùng hy vọng và mong ước một ngày mai tươi sáng. Anh bạn cùng đi hội với tôi là một nhà nghiên cứu văn học dân gian thốt lên: "Để cả đời người nghiên cứu truyền thuyết Sơn Tinh và vùng đất cổ này thì cũng đáng lắm".